

ภาคผนวก ค.

ไผ่ยืนต้นบางชนิดที่มีดัชนีความสำคัญทางนิเวศวิทยา

กรวยป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Casearia grewiifolia* Vent. var. *grewiifolia*

ชื่อวงศ์ FLACOURTIACEAE

ชื่อพื้นเมือง ก้วย ขุนเหียง คอแลน ตวย ตวยใหญ่ ตานเลี่ยน ขุนเหียง ผ่าสาม ผีเสื้อหลวง สี่
เสื้อหลวง

ไม้ยืนต้น ผลัดใบขนาดเล็กถึงกลาง สูงประมาณ 7-18 ม. เรือนยอดกลมทึบ ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นสีเทาหรือน้ำตาล แตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ เปลือกชั้นในสีชมพูถึงแดงเป็นเส้นใยและเหนียว

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ขนาด 3-7 x 8-13 ซม. ขอบใบจักซี่ฟันเลื่อย ปลายใบแหลม โคนใบมน ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนนุ่ม

ดอก ดอกจะแยกเพศต้นเดียวกัน ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามกิ่งหรือช่อใบ สีขาวหรือเหลืองอมเขียว กลีบเลี้ยง มี 5 กลีบ เกสรเพศผู้ มี 8-10 อัน

ผล สดมีเนื้อ หลายเมล็ด สุกสีเหลือง รูปไข่ ขนาด 1.5-2 x 2.5-5 ซม. แก่จัดจะแตกตามรอยประสาน 3 แฉก เมล็ดเป็นเหลี่ยมมีเนื้อหุ้มสีแดงจำนวนมาก

สภาพนิเวศ พบกระจายในป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ จนถึงป่าดิบ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 400 ม.

กระเจา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Holoptelea integrifolia* Planch.

ชื่อวงศ์ ULMACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระเจา กระเจาะ ขะเจา กระเช้า กะเซาะ กาขาว ขะขาวแจง ฮังคาว

ไม้ยืนต้น ผลัดใบขนาดกลาง สูงประมาณ 20-30 ม. เรือนยอดรูปไข่ โปรง ลำต้นเปลาตรง กิ่งก้านห้อยลู่ลง เปลือกต้นสีน้ำตาล-เทา แตกเป็นร่องตามยาวตื้นๆ และมีต่อมอากาศสีขาว กระเจาทั่วลำต้นเปลือกชั้นในสีขาวอมชมพู เป็นเส้นใยเหนียว

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ ขนาด 4-7 x 10-15 ซม. ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมนหรือป้าน ขอบใบเรียบ แผ่นใบบางเกลี้ยงหูใบแหลมอยู่ในซอกของใบ เส้นใบย่อย 5-8 คู่ ชัดเจน

ดอก ช่อแบบช่อกระจุกขนาดเล็กตามซอกใบ สีม่วงเข้ม มีทั้งดอกสมบูรณ์เพศและไม่สมบูรณ์เพศ ดอกแยกเพศ ก้านดอกมีกาบรองดอก 1 คู่ ตรงกลาง กลีบเลี้ยงเป็นรูปหอก กลีบเลี้ยง มี 3-5 กลีบ ไม่มีกลีบดอกเกสรเพศผู้ มี 8 อัน ส่วนดอกสมบูรณ์เพศมีเกสรเพศผู้ 5 อัน

ผล แท้มีปีกล้อมรอบ รูปทรงกลมและแบนแยกที่ยอดเป็น 2 ซีก มีก้านเกสรเพศเมียติดอยู่ มี 1 เมล็ด ตรงกลางผล มีเส้นนูนล้อมรอบเมล็ดเด่นชัด

สภาพนิเวศ พบในป่าเบญจพรรณแล้งและชื้นใกล้ลำธารที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 150-1,300 ม.

ส่วนประกอบ ไม้กระเจาใช้ทำเครื่องมือประมง อ. แดงชัยชาญ

กระโดน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Careya sphaerica* Roxb.

ชื่อวงศ์ LECYTHIDACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระโดน ขุย ปุย ปุยกระโดน ปุยขาว ผ้าฮาด ขุย หูกวาง

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูงประมาณ 25 ม. เรือนยอดแผ่กว้าง เปลือกต้น สีนํ้าตาลแดงหรือเทา และมีรอยแตกตื้นๆ หลุดลอกกล่อนออกเป็นแผ่นบางๆ เปลือกชั้นในสีแดง และมีเส้นใยสีขาว เหนียวๆ

ใบ เดี่ยว เรียงตัวแบบเวียนรอบเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง รูปไข่กลับ ขนาด 15 x 30 ซม. ปลายใบเป็นติ่งมน โคนใบเป็นรูปลิ้น ขอบใบหยักมนเล็กๆ จุดเด่น ใบแก่ก่อนร่วงเป็นสีส้ม-แดง ชัดเจน

ดอก ออกเป็นช่อกระจุกหรือเดี่ยวตามกิ่งที่ไม่มีใบ ดอกสีแดง-ชมพู กลีบเลี้ยง มี 4 กลีบ โคนติดกันเป็นรูปประฆัง กลีบดอก มี 4 กลีบ สีขาว เกสรเพศผู้จำนวนมาก สีแดง เรียงเป็นชั้นๆ เกสรเพศเมีย มี 4-5 ช่อ และมีไข่อ่อนจำนวนมาก

ผล สด กลมหรือรูปไข่ มีก้านเกสรเพศเมียและกลีบเลี้ยงติดทน ผิวเปลือกหนา มีหลายเมล็ดและมีเยื่อหุ้ม

สภาพนิเวศ พบตามหัวไร่ปลายนาและ ป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 50-500 ม.

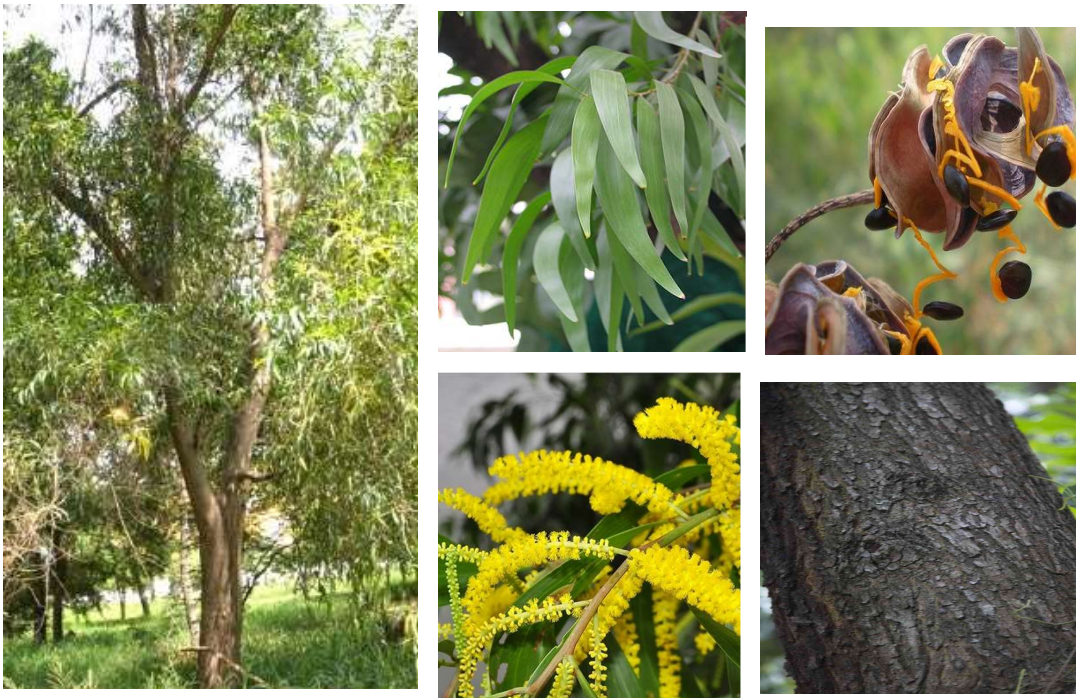
สถานภาพ ไปทางหัวไร่ปลายนาและป่าเบญจพรรณและป่าเต็งรัง

กระถินณรงค์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Acacia auriculiformis* A.Cunn. ex Benth.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระถินป่าหรือ กระถินแดง

ลักษณะ ของต้นกระถินณรงค์ ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง เรือนยอดทรงกลมทึบ กิ่งห้อยย้อย เปลือกสีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นร่องตามยาว ไม่เป็นระเบียบ

ใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เมื่อยังเป็นกล้าอยู่ และร่วงไปเมื่อโตขึ้น เหลือเพียง ก้านใบแล้วเปลี่ยนรูปเป็นคล้ายแผ่นใบ เรียงสลับถี่และห่างเป็นระยะ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 1-6 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร ปลายและโคนใบเรียวแหลม โคนเป็นรูปเคียว แผ่นใบหนา สีเขียว

ดอก สีเหลือง มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแบบ ช่อแยกแขนงเป็นคู่ๆที่ซอกใบและปลายกิ่ง ยาว 4-10 เซนติเมตร มีดอกย่อยขนาดเล็กจำนวนมาก โคนกลีบเลี้ยงติดกันปลายแยกเป็น 5 แฉก โคนกลีบดอกติดกันปลายแยกเป็น 5 แฉก โคนกลีบเลี้ยง เกสรเพศผู้สีเหลืองจำนวนมาก

ผล ผลแห้งแตก เป็นฝักแบน สีเขียว ม้วนบิดเป็นวง 1-3 วง เมื่อแก่มีสีน้ำตาลและแตก ออกทั้งสองด้าน เมล็ดสีน้ำตาลดำเป็นมัน 5-12 เมล็ด

สถานภาพ ไม้หวงห้ามธรรมดาประเภท ก.

กระถินยักษ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Leucaena leucocephala* (Lam.) de Wit

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระเสด

ไม้ยืนต้น ขนาดเล็กมีขนาดความสูงประมาณ 3-10 เมตรลักษณะทรงต้นเป็นเรือนยอดรูปไข่หรือกลม เปลือกต้นมีสีเทา และมีปมขนของรอยกิ่งก้านที่หลุดร่วงไป **ใบ** เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับกันแกนกลางใบประกอบมีขน ใบแยกแขนงประมาณ 3-19 คู่ เรียงตรงข้ามกัน มีความยาวประมาณ 5-10 เซนติเมตร ส่วนใบย่อยมีประมาณ 5-20 คู่ เรียงตรงข้ามกัน ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปขอบขนาน มีความกว้างประมาณ 2-5 มิลลิเมตรและยาวประมาณ 0.6-2.1 เซนติเมตร โคนใบเบี้ยว ปลายใบแหลม ขอบใบมีขน แต่ละใบมีเส้นแขนงอยู่ประมาณข้างละ 5-6 เส้น ส่วนก้านใบย่อยมีความยาวประมาณ 1 มิลลิเมตรดอกมีสีขาว

ดอก เป็นช่อแบบกระจุกแน่นตามง่ามใบและปลายกิ่งประมาณ 1-3 ช่อ กลีบเลี้ยงโคนติดกันลักษณะเป็นรูปประฆัง ส่วนปลายแยกเป็นสามเหลี่ยมเล็ก 5 แฉก มีขน ส่วนกลีบดอกมี 5 กลีบ มีเกสรตัวผู้ 10 อัน เมื่อดอกบานเต็มที่จะกว้างประมาณ 2-2.5 เซนติเมตร

ผล เป็นฝักมีลักษณะแบน

กระท้อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sandoricum koetjape* (Burm.f.) Merr.

ชื่อวงศ์ MELIACEAE

ชื่อพื้นเมือง เตียน มะต๋อง มะตั้น ล่อน สติยา สะตุ สะโต

ไม้ยืนต้น สูงถึง 20 - 25 ม. เปลือกนอกเรียบ สีนํ้าตาลอ่อน มีช่อง อากาศกระจายทั่วไป เปลือกในสีชมพู กระพี้สีเหลือง

ใบ เป็นใบประกอบแบบนิ้วมือมีสามใบย่อย เรียงเวียนสลับ แผ่นใบรูปไข่กว้างหรือ รูปรีแกมรูปขอบขนาน ขนาด 3.5-9 x 8-18 ซม. ปลายแหลม โคนมนหรือสอบเล็กน้อย ขอบ เรียบ ใบอ่อนผิวใบมีขนนุ่มปกคลุมหนาแน่น ใบแก่ด้านบนเกลี้ยง สีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างมีขนโดยเฉพาะบริเวณเส้นใบ ใบแก่ ก่อนร่วงสีแดง

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ ปลายกิ่ง ยาวประมาณ 15 ซม. กลีบเลี้ยง โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย ปลายแยก 5 แฉก ผิวด้านนอกมีขนนุ่มหนาแน่น สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ แต่ละกลีบรูปขอบขนาน แยกอิสระ แผ่กางออก สีเหลือง เกสรเพศผู้ 10 อัน ก้านชูอับเรณูเชื่อมติดกันเป็นวง ล้อมรอบ เกสรเพศเมีย ก้านชูเกสรเพศเมีย ยาวเท่ากับ เกสรเพศผู้ ยอดเกสรเพศเมียแยกเป็น 5 ปุ่ม

ผล เป็นผลสด มีเนื้อหลายเมล็ด ทรงกลม ขนาด เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-8 ซม. ผิวมีขนคล้ายกำมะหยี่ เนื้อผลหนาสีน้ำตาลอ่อน ผลสุกสีเหลืองส้ม เมล็ดรูปรี มีเนื้อหุ้มเมล็ดสีขาว เป็นปุย

กระบก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Irvingia malayana* Oliv.ex A.W.Benn.

ชื่อวงศ์ IRVINGIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระบก กะบก จะบก ตระบก จำมาะ สะอ้ง

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 15-30 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มแน่นทึบ รูปกลมรี ลำต้นเปลาตรง โคนต้นมักเป็นพูพอน เปลือกต้นสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นสะเก็ดหลุดลอกเป็นแผ่นบางๆ เปลือกชั้นในสีน้ำตาลหรือส้ม

ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่กลับ ขนาด 6-8 x 6-16 ซม. ปลายใบมนหรือเป็นติ่งแหลมสั้นๆ โคนใบมนหรือเว้าเล็กน้อย ผิวใบเป็นมัน จุดเด่นมีหูใบรูปดาบโค้ง ยาว 2-3 ซม. สากและหยาบ ออกที่ปลายยอดของใบ

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง สีขาวอมเขียว ขนาดเล็ก กลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 5 กลีบ ปลายกลีบดอกจะม้วนออก เกสรเพศผู้ มี 10 อัน

ผล เป็นผลสด รูปป้อมรี มีเนื้อหุ้มเมล็ดหนา ผลแก่สีเหลือง มีเมล็ดเดี่ยวแข็ง เนื้อในสีขาวเป็นแป้งมันๆ

กัลปพฤกษ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cassia bakeriana* Craib.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กานล์

ไม้ยืนต้น ผลัดใบขนาดกลาง สูงประมาณ 15 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง แตกกิ่งก้านไม่เป็นระเบียบ เปลือกต้นเรียบสีเทา แต่ลักษณะคล้ายรอยแตกเป็นร่องตื้นๆ สีขาว

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายใบคู่ เรียงสลับ รูปไข่แกมรูปขอบขนานถึงแกมรูปหอก ใบย่อย มี 5-7 คู่ ขนาด 1.5-3 x 6-8 ซม. ปลายใบมนหรือมีติ่งสั้น โคนใบมน ใบอ่อนมีขนคล้ายไหมปกคลุม มีหูใบแคบและแหลม ชัดเจน

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามกิ่ง สีชมพูแล้วเปลี่ยนเป็นสีขาว ขณะออกดอกจะทิ้งใบหมดแล้วจะค่อยๆ ผลิใบใหม่ กลีบเลี้ยง มี 5 กลีบ มีขนสีม่วงแดง กลีบดอก มี 5 กลีบ รูปใบหอกแกมรูปไข่ สีชมพูและขีดเกือบขาว เกสรเพศผู้ มี 10 อัน มี 3 อัน ที่ยาวกว่าอันอื่นๆ

ผล ฝักแห้ง ทรงกระบอกแคบ สีน้ำตาล มีขนนุ่มหนาสีเทา มี 30-40 เมล็ด กลมแบน สีน้ำตาล-ดำ

สภาพนิเวศ พบในป่าปาเบญจพรรณ และเขาหินปูนโปร่ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 300-1,000 ม.

สถานภาพ -

กางขี้มอด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Albizia odoratissima* (L.f.) Benth.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กางแดง, จันทร์, มะขามป้า (ภาคเหนือ), คางแดง (ภาคกลาง)

ลักษณะ เป็นไม้ยืนต้น สูง 15-30 ม. เปลือกสีเทาอมเหลืองหรือน้ำตาลอ่อน ค่อนข้างเรียบหรือแตกเป็นสะเก็ด

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นปลายคู่ เรียงเรียงแบบสลับ ใบย่อย 10-25 คู่ เรียงแบบตรงข้าม รูปขอบขนานหรือรูปรีแหลมขนมเปิกปุน ยาว 1-3.5 มม. กว้าง 0.6-1.2 ซม. ปลายใบมนหรือสอบฐานใบเบี้ยว ขอบใบเรียบ ผิวใบทั้งสองด้านเกลี้ยง

ดอก ช่อดอกแบบกระจุกแน่นประกอบออกตามปลายกิ่ง เส้นผ่านศูนย์กลาง 2 – 3 ซม. ดอกย่อยมีสองแบบ กลีบเลี้ยงขนาดเล็ก โคนเชื่อมกันเป็นหลอด มีขน ปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกเป็นรูปกรวย ผิวมีขน เกสรเพศผู้จำนวนมาก ยาวเท่าหลอดกลีบดอก โคนก้านเกสรเพศผู้เชื่อมกันเป็นหลอด

ผล เป็นฝักรูปขอบขนานแบน บาง สีน้ำตาลเข้ม ยาว 15 – 22 ซม. ผิวเรียบสถานภาพ -

ช่อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Streblus asper* Lour.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อพื้นเมือง กักไม้ฝอย สัมพอ ตองชะแพน

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูง 5-10 ม. เปลือกลำต้นสีเทา โคนลำต้นตรง ส่วนบนค่อนข้างคดงอเป็นปุ่มปม และเป็นร่องเล็กน้อย เนื้อไม้เหนียว กิ่งอ่อนมีขนสาก เรือนยอดเป็นพุ่ม รูปไข่ทึบ

ใบ ใบเรียงสลับ ใบเดี่ยว มีขนาดเล็กสีเขียว ใบรูปวงรีแกมรูปไข่กลับหรือรูปคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน โคนใบมนหรือแหลม ปลายใบแหลม ขอบใบจักฟันเลื่อยไม่เป็นระเบียบ ใบหนาหยาบคล้ายกระดาษทรายทั้งสองด้าน

ดอก ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างซอกกัน ดอกเพศเมียสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน ดอกเดี่ยวแต่รวมกันเป็นกระจุกตามซอกใบและกิ่ง กลีบเลี้ยงมี 4 กลีบ คงอยู่จนดอกกลายเป็นผล ดอกเพศผู้สีเขียวอ่อน ออกเป็นช่อกลมเล็กๆ ตามกิ่งแต่ละซ่อ เกสรเพศผู้มี 4 อัน

ผล ผลกลมหรือเป็น 2 พูมีขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 ซม. ผิวเรียบ เมื่อยังอ่อนจะมีสีขาวหรือเทา เปลือกในมียางสีขาว เมื่อสุกผลสีเหลือง เมล็ดแข็งกลม

จี้เหล็กไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Senna siamea* (Lam.) Irwin & Barneby

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง จี้เหล็กแก่น จี้เหล็กบ้าน จี้เหล็กหลวง จี้เหล็กใหญ่ ผักจี้ลิ้

ไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มแคบ เปลือกต้นสีน้ำตาล แตกเป็นร่องตื้นๆ ตามยาว

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก ออกเรียงสลับ มีใบย่อย 13-19 ใบ รูปรี กว้าง 1.5 ซม. ยาว 4 ซม. ปลายใบเว้าตื้นๆ โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ สีเขียว ก้านใบรวมสีน้ำตาลแดง

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ดอกสีเหลือง กลีบเลี้ยงกลม มี 3-4 กลีบ ปลายมนกลีบดอกมี 5 กลีบ ปลายมน โคนเรียว หลุดร่วงง่าย ก้านดอกยาว 1-1.5 ซม. เกสรเพศผู้มีหลายอัน

ผล เป็นฝักแบนยาว กว้าง 1.3 ซม. ยาว 15-23 ซม. หนา สีน้ำตาล เมล็ดมีหลายเมล็ด

ขี้เหล็กอเมริกา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Senna spectabilis* (DC.) Irwin & Barneby

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ขี้เหล็กอเมริกัน ทองนพคุณ

ไม้ยืนต้น ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง มีความสูงของต้นได้ประมาณ 5-10 เมตร ขนาดทรงพุ่มประมาณ 4-6 เมตร ทรงพุ่มแผ่กว้าง เปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาลเข้ม ค่อนข้างเรียบหรือแตกเป็นร่องตื้นตามยาว ส่วนที่ยังอ่อนอยู่จะมีขนอ่อน ๆ ขึ้นปกคลุม

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ออกเรียงสลับ มีใบย่อยประมาณ 10-15 คู่ แกนกลางใบประกอบยาวประมาณ 25-30 เซนติเมตร ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปวงรี ปลายใบแหลมหรือเป็นติ่งแหลม โคนใบมนหรือเบี้ยว ส่วนขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 1-2 เซนติเมตร และยาวประมาณ 3-7 เซนติเมตร แผ่นใบบางอ่อนเป็นสีเขียวสด หลังใบด้านบนเรียบ

ดอก เป็นช่อแบบแยกแขนงขนาดใหญ่ที่ปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งยาวประมาณ 30-40 เซนติเมตร มีดอกย่อยจำนวนมาก ดอกย่อยเป็นรูปดอกหางนกยูง มีประมาณ 6-60 ดอก มีกลีบเลี้ยงสีเขียว 5 กลีบ ส่วนกลีบดอกมี 5 กลีบ เป็นสีเหลืองสด ขนาดไม่เท่ากัน ดอกมีเกสรเพศผู้ 10 อัน เป็นหมัน 3 อัน และดอกมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5-4

คอมส้ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Microcos tomentosa* Sm.

ชื่อวงศ์ TILIACEAE

ชื่อพื้นเมือง พลับพลา

ไม้ยืนต้น หรือไม้พุ่มขนาดกลาง ลำต้นตั้งตรง สูงได้ถึง 15 เมตร เปลือกต้นสีเทา แตกออกเป็นสะเก็ดบางๆ

ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีแกมขอบขนาน รูปวงรีแกมไข่กลับ หรือรูปขอบขนานแกมไข่กลับ กว้าง 3-10 ซม. ยาว 6.5-19 ซม. ด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีเขียวหม่น ปลายแหลม โคนสอบมน หรือกลม ขอบหยักฟันเลื่อยไม่เป็นระเบียบที่ปลายใบส่วนกลางและโคนใบ ขอบเรียบ

ดอกช่อกระจุกแยกแขนง ออกที่ซอกใบ หรือปลายกิ่ง ยาว 3-15 ซม. ดอกตูมกลม ดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอกสีเหลือง ก้านและแกนช่อดอก มีขนหนาแน่น ใบประดับรูปแถบ หรือรูปใบหอก ยาวได้ ถึง 1 ซม. มีขนหนาแน่น

ผล รูปทรงกลมแกมไข่กลับ ผลผนังชั้นในแข็ง กว้าง 0.6-1 ซม. ยาว 1-1.2 ซม. ผนังผลคล้ายแผ่นหนัง มีขน ผลแก่สี

คูณ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cassia fistula* L.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ราชพฤกษ์ , ลมแล้ง

ไม้ยืนต้น ผลัดใบขนาดเล็กจนถึงกลาง สูงประมาณ 10-15 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนห้อยลง เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อนเรียบเกลี้ยงหรือแตกเล็กน้อย เปลือกชั้นในสีชมพู-แดง หรือส้ม

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายใบคู่ ใบย่อย 3-7 คู่ เรียงตรงข้าม รูปขอบขนานแกมรูปไข่ ขนาด 7-12 x 4-8 ซม. ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ่มกว้าง ผิวใบบนเป็นมัน ใบแก่เกลี้ยง ใบอ่อนมีขนนุ่มเล็กน้อย

ดอก ออกดอกก่อนผลิใบใหม่ เป็นช่อกระจุก โปรง ตามซอกใบ ห้อยลง มีหลายดอก กลีบดอกรูปไข่ กว้าง สีเหลือง เกสรเพศผู้ 10 อัน มี 3 อัน ลักษณะยาว อีก 4 อัน สั้นกว่า และที่เหลือ 3 อัน ลดขนาดลง ก้านเกสรเพศเมีย และรังไข่มีขนยาวคล้ายไหม

ผล ฝักยาวคล้ายทรงกระบอก ห้อยลงสีดำ แก่แล้วไม่แตก แต่จะร่วงทั้งฝัก มีหลายเมล็ด เมล็ดฝังอยู่ในเนื้อผลสีดำเหนียว

แคฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gliricidia sepium* (Jacq.) Walp

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง -

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง แผงกิ่งก้าน สูง 5- 15 เมตร ล ต้นสีน้ำตาลต่าง ๆ เรือนยอดรูปทรงไม่แน่นอน เนื่องจากแตกกิ่งก้านไม่ เป็นระเบียบ เปลือกต้นสีน้ำตาล กะด กะด่าง กิ่งอ่อนมีขนและหลุดร่วงไปเมื่อต้นโตขึ้น

ใบ ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อย 7 –17 คู่ รูปรี รูปไข่ หรือรูปขอบขนานแกมใบหอก กว้าง 1 –3 ซม. ยาว 3 – 7 ซม. ปลายใบแหลมรีเรียวแหลม โคนใบมนหรือแหลม หลังใบสีเขียวเข้ม ท้องใบนวล ผลใบฤดูหนาว ทั้งใบก่อนออกดอก

ดอก เป็นช่อแบบกระจุกตามกิ่ง สีขาวหรือชมพู ตรงกลางสีเหลือง ช่อดอกยาว 10 – 15 ซม.

แคหัวหมู

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Markhamia stipulata* Seem. var. *stipulata*

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อพื้นเมือง แคขน แคหางค่าง แคปุมหมู แคยอดดำ แคหมากลิ้ม แคหมู

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูงประมาณ 10- 20 ม. เรือนยอดโปร่ง กิ่งก้านไม่เป็นระเบียบ เปลือกต้น สีเทาหรือสีน้ำตาลเป็นสะเก็ด เป็นแผ่นยาวๆ เปลือกชั้นใน สีเหลือง-ส้ม เป็นขุยๆ

ใบ ใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ปลายใบคี่ ใบย่อย มี 2-5 คู่ รูปรีหรือขอบขนาน ขนาด 6-15 x 12-26 ซม. ปลายใบแหลมโคนใบมน ขอบใบจักฟันเลื่อยซี่ละเอียด มีขนสีน้ำตาลปกคลุมและหลุดง่ายทั้ง 2 ด้าน ใบย่อยคู่แรกค่อนข้างกลมและมีขนาดเล็กกว่าคู่ใบย่อยอื่นๆ

ดอก ออกเป็นช่อกระจุกไม่แตกแขนงตามปลายกิ่ง สีครีมหรือสีน้ำตาล-เหลือง ค่อนข้างแดง กลีบเลี้ยงมีขนนุ่มจำนวนมาก หลอดกลีบดอกรูปกรวย ปลายแยก 5 กลีบ มีตุ่มนูนหลายตุ่มที่ด้านนอก เกสรเพศผู้ มี 5 อัน สั้น 2 อัน ยาว 2 อัน และเป็นหมัน 1 อัน

ผล เป็นผลแห้งแตกเป็น 2 ซีก มีขนปุยหนานุ่ม มีหลายเมล็ด รูปสี่เหลี่ยม มีปีกใสทั้งสองด้าน

แคนหางค่าง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Fernandoa adenophylla* (Wall. ex G.Don) Steenis

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อพื้นเมือง แคนขน แคนบิต แคนพอง แคร้วว แคลาว แคนหัวหมู แสงป่า

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูง 5-13 ม. เรือนยอดรูปไข่ ค่อนข้างทึบ แตกกิ่งก้านต่ำ เปลือกลำต้นชั้นนอก แตกเป็นร่องตามยาว สีน้ำตาลอ่อน เปลือกชั้นในสีเขียว กระพี้สีขาวมีริ้วสีเหลือง เนื้อไม้สีขาว

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงตรงข้าม ใบย่อย 2-3(-4) คู่ เรียงตรงข้าม ก้านใบ สั้นมากหรือไม่มี ใบย่อยคู่ล่างสุดเล็กกว่าใบอื่น และใบบนสุดมีขนาดใหญ่ที่สุด แผ่นใบรูปไข่กลับหรือรูปรี ขนาด 8-17 x 10-24 ซม. ปลายแหลม โคนมน ขอบเรียบ ผิวด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนสีน้ำตาลหนาแน่น เส้นแขนงใบข้างละ 6-10 เส้น

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ที่ปลายกิ่ง โคนกลีบเลี้ยงและกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง ปลายแยก 5 แฉก กลีบเลี้ยงสีเขียว ผิวนอกมีขนนุ่ม สีน้ำตาล หนาแน่น กลีบดอกสีขาว ด้านนอกมีขนนุ่ม สีขาวหนาแน่น ด้านในเกลี้ยง เกสรเพศผู้ 4 อัน สั้น 2 อัน ยาว 2 อัน

ผล แห้งแตก รูปทรงกระบอก ขนาด 1.5-2.5 x 35-70 ซม. มีสันตามยาว 8-10 สัน ปิดโค้ง ผิวมีขนสีน้ำตาลหนาแน่น เมล็ดจำนวนมาก รูปแบน ขนาด 0.7-1.2 x 2.2-3.1 ซม. มีปีกบางคล้ายเยื่อ สีขาว

จ๊วป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bombax anceps* Pierre var. *anceps*

ชื่อวงศ์ BOMBACACEAE

ชื่อพื้นเมือง นุ่นป่า จ๊วป่าดอกขาว จ๊วดอกขาว

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ สูงถึง 30 ม. เรือนยอดโปร่ง กิ่งก้านมีหนามแหลม ลำต้นเปลาตรง เปลือกนอกเรียบ สีน้ำตาล มีหนามแหลมแข็ง เปลือกในสีขาวมีริ้วสีชมพูตามยาว กระพี้ สีขาว

ใบ เป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ เรียงเวียนสลับ ใบย่อย 5-8 ใบ ก้านใบยาว 10-17 ซม. แผ่นใบ ย่อยรูปไข่กลับหรือรูปใบหอกกลับ ขนาด 4-7 x 12-16 ซม. ปลายเรียวแหลมหรือ เป็นติ่งแหลม โคนสอบ ขอบเรียบ ผิวเกลี้ยงทั้งสองด้าน ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวนวล

ดอก ออกเป็นช่อสั้นๆ 2-4 ดอก กระจ่ายทั่ว เรือนยอดที่กำลังผลัดใบ โคนกลีบเลี้ยง เชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง ปลายแยก 2-4 แฉก สีเขียว กลีบดอก 5 กลีบ รูปขอบขนาน ปลายมน สีขาว โค้งออกด้านนอกปิดส่วน ของกลีบเลี้ยง ผิวด้านนอกมีขนนุ่ม เกสรเพศผู้จำนวนมาก โคนแยกเป็น 5 มัด สีขาว ก้านเกสรเพศเมียสีม่วงอ่อน ยึดยาวเหนือ วงเกสรเพศผู้ ปลายแยก 5 แฉก

ผล เป็นผลแห้งแตกตามรอยประสาน รูปกระสวย หรือทรงกระบอก ขนาด 4-5 x 12-15 ซม. มีพูตามยาว 5 พู ผลแก่สีน้ำตาล เนื้อแข็ง เมล็ด ทรงกลม สีดำ จำนวนมาก ห่อหุ้มด้วยปุยฝ้าย สีขาว

จามจุรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Samanea saman* (Jacq.) Merr.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ก้ามกราม ก้ามกุ้ง ก้ามปู ฉำฉา

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ แตกกิ่งต่ำ เรือนยอดแผ่กว้างโค้งตรงกลางและลาดลงหาขอบคล้ายรูปร่ม

ใบ ประกอบแบบขนนก

สองชั้น เรียงสลับ ใบประกอบแยกแขนงตรงข้ามกัน 2-5 คู่ บนแขนงมีใบย่อยเรียงตรงข้ามกัน 2-10 คู่ คู่ที่อยู่ตอนบนมีขนาดใหญ่สุดและลดหลั่นลงไปจนถึงคู่ล่างที่มีขนาดเล็กสุด ใบย่อยรูปไข่ รูปรี หรือคล้ายรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน

ดอก แบบช่อกระจุกแน่น ออกตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง 1-2 ช่อ ดอกมีจำนวนมาก เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก สีชมพู

ผล รูปขอบขนาน

ตรงหรือโค้งเล็กน้อย ผิวเรียบ ฝักแก่สีน้ำตาลดำ คอดเล็กน้อยเป็นตอนๆ ระหว่างเมล็ด เมล็ดเรียงเป็นแถว

ฉนวน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dalbergia nigrescens* Kurz

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระพี้ กระพี้โพรง พันชั้น

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 10-30 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มรูปไข่ แตกกิ่งก้านมาก เปลือกต้นค่อนข้างเรียบ สีเทาแกมขาว แตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ และโคนต้นมักเป็นพูพอนสูง เปลือกชั้นในสีน้ำตาล-ส้ม

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ รูปขอบขนานถึงรูปไข่กลับ ใบย่อย มี 9-15 ใบ ขนาด $1.5-2 \times 2.5-4.5$ ซม. ปลายใบโค้งมน โคนใบมนเว้าเล็กน้อย ขอบใบเรียบ ด้านบนผิวใบเกลี้ยง แต่ด้านล่างมีขนสั้นนุ่ม เส้นใบ มี 7-9 คู่ ชัดเจน โคนก้านใบอ่อนมีหูใบ 1 คู่ รูปสามเหลี่ยม แต่หลุดร่วงง่าย ข้อสังเกตเมื่อใบแก่แห้งจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล-ดำ

ดอก เป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามซอกใบหรือปลายกิ่ง สีขาวหรือขาวแกมชมพู กลีบเลี้ยงสีม่วงแดง มีขนหนา ลักษณะกลีบดอกเป็นรูปผีเสื้อ สีขาว มี 5 กลีบ เกสรเพศผู้ มี 10 อัน เกสรเพศเมีย มี 1 อัน อับเรณูติดกันเป็น 2 กลุ่ม สีเหลือง

ผล เป็นฝักแห้งไม่แตก รูปขอบขนานแบนสีดำหรือสีน้ำตาล ขนาด $6-5-8 \times 2.3-2.5$ ซม. มี 1-2 เมล็ด รูปไต สีน้ำตาล-ดำ

แดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Xylia xylocarpa* (Roxb.) Taub.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง จาลาน ตะกร้อม สะกร ควาย ไคว จะลาน

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูง ประมาณ 25 ม. เรือนยอดรูปทรงกลม หรือ ทรงกระบอก ลำต้นเรียวตรง ก้านลู่ลง เปลือกต้นเรียบ สีเทา-แดงซีด มีช่องอากาศกระจายทั่วไป เปลือกชั้นในสีส้ม-แดงหรือชมพู

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น ปลายใบคู่ ใบย่อยมี 3-6 คู่ เรียงตรงกันข้าม ขนาด 3-7 x 5-14 ซม. รูปไข่ถึงรูปรีกว้าง ปลายใบมนถึงแหลม โคนใบมนหรือสอบ ด้านล่างใบมีขนสั้นนุ่ม ส่วนด้านหน้าใบเกลี้ยง จุดเด่น แต่ละข้อต่อของก้านใบที่เป็นง่ามจะมีต่อมกลมๆ

ดอก แบบช่อกระจุกกลม สีเหลืองอ่อน จะออกดอกพร้อมผลิใบอ่อน กลีบดอกรูปขอบขนานแคบๆ ถึงแหลม มีขนสั้น ละอองเรณูหนา เกสรเพศผู้ มี 10-12 อัน

ผล ฝักแห้งแตก หนาแข็ง สีน้ำตาลแดง โค้งสอบลงที่ฐาน แก่แล้วแตกเป็น 2 ส่วน ขนาด 3.5-6 x 12-17 ซม. ฝักจะแตกทางด้านปลายฝักก่อน เมล็ดมี 8-12 เมล็ด สีน้ำตาล-แดง รูปทรงรี เรียบ ขนาด 7-10 x 15 มม.

สภาพนิเวศ พบในป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 850 ม.

สถานภาพ ไม้หวงห้ามธรรมดาประเภท ก.

ตะคร้อ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Schleichera oleosa* (Lour.) Oken

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่อพื้นเมือง มะโจ๊ก เคาะ ค้อ ตะคร้อไข่ คอส้ม

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 30 ม. เรือนยอดทึบ แผ่กิ่งก้านกว้าง ลำต้นเป็นพูพอน เปลือกต้นสีน้ำตาล-เทา มีรอยแตกเป็นแผ่นบางๆ หลุดลอกออก เมื่ออายุมากขึ้นรอยแตกจะลึกลง เปลือกชั้นในสีครีม-ชมพู

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายใบคู่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อย 1-4 คู่ เรียงตรงข้ามรูปรีถึงรูปไข่กลับ ปลายใบเว้าถึงมน โคนใบเฉียงถึงกลม ขอบใบเป็นคลื่น ใบคู่บนสุดใหญ่กว่าคู่ข้างล่าง ใบอ่อนสีแดง-ม่วงเข้มมีขนนุ่ม แล้วเปลี่ยนเป็นเขียวอ่อน ใบแก่บางผิวเรียบ มีต่อมที่มีขนในซอกเส้นใบ

ดอก ช่อแบบช่อแยกแขนงตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง สีเขียวอ่อนหรือเขียว-เหลืองกลีบเลี้ยง รูปไข่ถึงรูปสามเหลี่ยม มี 4-6 อัน เกสรเพศผู้ 5-9 อัน ยาวเป็น 3 เท่าของกลีบเลี้ยง มีขนเล็กน้อย

ผล สด กลม ปลายเป็นติ่งแหลม เกือบไม่แตก สีเขียวสด แก่เปลี่ยนเป็นสีเหลืองถึงน้ำตาล มีเนื้อใสหรือเหลือง คล้ายวุ้นหุ้มเมล็ดมี 1-2 เมล็ด รูปไข่ สีน้ำตาล-ดำ

สภาพนิเวศ พบในป่าเต็งรัง ทุ่งหญ้า และป่าเบญจพรรณ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 900-1,200 ม.

ตะเคียนทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hopea odorata* Roxb.

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง แคน จะเคียน ตะเคียน ตะเคียนใหญ่

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 40 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ สีเขียวเข้ม ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้ม-ดำ เปลือกหนาแตกเป็นสะเก็ดและร่องลึกตามยาว จะมีชันสีเหลือง เกาะตามรอยแตกของต้น

ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แคบหรือเกือบขอบขนาน ขนาด 3-7 x 10-16 ซม. ปลายใบเรียวแหลม โคนใบกลมมนหรือเบี้ยว ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นใบเชื่อมกันเป็นชั้นบันไดและด้านหลังใบมีต่อม 1 ต่อม ที่โคนเส้นใบเชื่อมเส้นกลางใบ ชัดเจน

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง ยาวตามปลายกิ่งและซอกใบ สีขาว-เหลือง กลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 5 กลีบ กลีบเลี้ยงเล็กมาก ปลายกลีบดอกหัก ส่วนล่างปิดและเชื่อมกัน เกสรเพศผู้ 15 อัน เกสรตัวเมียเล็กมาก

ตะแบกนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lagerstroemia floribunda* Jack

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระแบก ตราแบกปรี๊ ตะแบกไข่ ตะแบกนา ตะแบก

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม โคนต้นเป็นพูพอนสูง เปลือกต้นเรียบเป็นมันสีเทาหรือสีเทาอ่อนอมขาว มีแผลเป็นหลุมตื้น ๆ ตลอดลำต้น

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปใบหอก กว้าง 5-8 เซนติเมตร ยาว 12-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ้ม ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนา ใบแก่เกลี้ยง ใบอ่อนสีชมพูหรือแดง มีขนสั้น

ดอก สีชมพูอ่อนหรือม่วงอ่อน ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามซอกใบปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 30-40 เซนติเมตร ก้านช่อดอก และดอกตูมมีขนสีน้ำตาลอ่อนปกคลุม กลีบเลี้ยงมี 10-12 สัน ปลายแยก 5-6 กลีบ มีขนสีน้ำตาลด้านนอกและปลายกลีบด้านใน กลีบดอก 6 กลีบ ดอกบานเต็มที่กว้าง 2.5-3.5 เซนติเมตร

ผล ผลแห้งแตก รูปไข่สีน้ำตาล แตกเป็น 5-6 พู เมล็ดแบน สีน้ำตาล มีปีก

สภาพนิเวศ ขึ้นในป่าดิบแล้งป่าเบญจพรรณ

สภาวะ ไม้กลางแจ้ง เจริญเติบโตได้ดีในดินปนทราย

ทรายเดน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Polyalthia cerasoides* (Roxb.) Benth. ex Bedd.

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ชื่อพื้นเมือง คำสามซึก แคะทาง จันทรง โมตตง สะบันงาป่า เหลือง พญารากดำ

ไม้ยืนต้น ขนาดเล็กถึงกลาง สูงประมาณ 6-15 ม. ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นเรียบ สีเทาหรือน้ำตาลอ่อน แตกกิ่งก้านเกือบขนานกับพื้นดิน มีช่องระบายอากาศกระจายตามลำต้นและกิ่งทั่วไป เปลือกชั้นในสีขาวหรือน้ำตาล มีเส้นใยเป็นเส้นๆ สีขาว

ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหอกแกมขอบขนานและมักจะเบี้ยว ขนาด 2-5 x 8-20 ซม. ปลายใบแหลมหรือยาวเรียวแหลม โคนใบมน ผิวใบเกลี้ยง เส้นใบมีขนประปราย ด้านบนสีเขียว ด้านล่างสีซีดหรือขาวอมเทา

ดอก ดอกเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม 2-3 ดอก ออกตามซอกใบ กลีบดอกมี 6 กลีบ สีเขียว เรียงเป็นชั้นๆ ละ 3 กลีบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ กลีบชั้นในใหญ่หรือยาวกว่าชั้นนอกเล็กน้อย เมื่อบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5-3 ซม. ก้านดอกยาวประมาณ 4 ซม. มีขนประปราย

ผล ผลสด ออกเป็นกลุ่มบนแกนผล ผลกลมรี ปลายเป็นติ่ง ยาว 1-2 ซม. ผลแก่สีแดง ก้านผลเรียวเล็ก ยาว 2-3 ซม.

สภาพนิเวศ พบในป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณทั่วภาค ยกเว้นภาคใต้ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล

ทองกวาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Butea monosperma* (Lam.) Taub.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กวาว ก้าว จอมทอง จ้า จาน ทองธรรมชาติ ทองพรมชาติ ทองตัน

ไม้ยืนต้น ขนาดเล็กจนถึงกลาง สูงประมาณ 5-12 ม. เรือนยอดกลม ลำต้นคดงอ เปลือกต้นหยาบ สีน้ำตาลแกมเทา เปลือกชั้นในสีชมพู มีน้ำยางสีแดงไหลซึมออกมา

ใบ เป็นใบประกอบ มี 3 ใบย่อย เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับ ปลายใบทู่หรือกลม โคนใบสอบเข้า ใบย่อยด้านข้างแคบ ใบกลางมีขนาดใหญ่กว่า ปลายทั้งสองป้าน ใบย่อยลักษณะเหนียว เส้นใบ มี 7-8 คู่

ดอก ออกเป็นช่อกระจะใกล้ปลายยอดสีแสดหรือแดงแกมส้ม ซึ่งจะออกดอกหลังจากทิ้งใบแก่แล้ว วงกลีบเลี้ยงรูปถ้วย กลีบสั้น 4 กลีบ กลีบดอก ยาว 5-8 ซม. ส่วนของดอก กลีบกลาง กลีบคู่ข้างและกลีบคู่ล่าง เป็นรูปเรือโค้งลง ดอกจะมีขนปกคลุมหนาแน่น เกสรเพศผู้ มี 9 อัน ติดกัน และมี 1 อัน จะอยู่เป็นอิสระ หุ้มอยู่กลีบดอกคู่ล่าง

นนทรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer ex K. Heyne

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง กระถินป่า กระถินแดง

ไม้ยืนต้น ค่อนข้างเปลาตรง มีความสูงของต้นประมาณ 8-15 เมตร ลำต้นแตกกิ่งก้านเป็นพุ่มทรง เรือนยอดแผ่กว้างเป็นรูปร่มหรือเป็นทรงกลมกลายๆ เปลือกลำต้นเป็นสีเทาอมสีดำ เปลือกค่อนข้างเรียบ

ใบ ออกเป็นช่อเรียงสลับเวียนกันถี่ๆ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ออกเรียงเวียนสลับ หนาแน่นที่ปลายกิ่ง ช่อหนึ่งยาวประมาณ 20-27 เซนติเมตร มีใบย่อยที่ออกตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ประมาณ 9-13 คู่

ดอก ออกดอกเป็นช่อขนาดใหญ่ตั้งขึ้น โดยจะออกตามง่ามใบหรือที่ปลายกิ่ง มีกิ่งแขนงในช่อดอก ช่อดอกมีความยาวประมาณ 20-30 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 20 เซนติเมตร ดอกย่อยเป็นสีเหลืองสด กลีบดอกมี 5 กลีบ กลีบดอกมีลักษณะบางและค่อนข้างยับย่น

ผล เนื่องจากต้นนนทรีเป็นพืชในตระกูลถั่ว จึงออกผลเป็นฝัก ฝักมีลักษณะแบนเป็นรูปหอก ปลายฝักและโคนฝักเรียวแหลม มีขนาดกว้างประมาณ 2 เซนติเมตร และยาวประมาณ 5-12 เซนติเมตร ฝักสดเป็นสีเขียวพอแห้งแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล

ประดู่บ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pterocarpus indicus* Willd.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ประดู่กิ่งอ่อน สะโน อังสนา

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางผลัดใบ สูง 10 - 20 เมตร ลำต้นเปลาตรง เปลือก สีสน้ำตาลดำ แตกตามยาว เปลือกในมีน้ำเลี้ยว สีแดง เรือนยอดทรงกลมหรือทรงเจดีย์ เตี้ยแผ่กว้าง หนาทึบ กิ่ง ก้าน ทอดต่ำย้อยลงต่ำ

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ มีใบย่อย 7 - 13 ใบ ปลายสุดของข้อเป็นใบเดี่ยว ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ปลายมน หรือแหลมเป็น ดั้ง หู โคนใบมน กว้าง

ดอก สีเหลือง กลิ่น

หอมอ่อน ๆ ออกรวมกันเป็นช่อตามง่ามใบ หรือปลายกิ่ง ช่อยาว 20 - 30 เซนติเมตร

ประดู่ป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pterocarpus macrocarpus* Kurz

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง จิตอก ฉะนอง ตู๋ ตู๋ป่า ตะเลอ เตอะเลอ ประดู่เสน

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 20 ม. ขึ้นไป เปลือกต้นหนา สีนํ้าตาลดำหรือเทาแตกสะเก็ดเป็นแผ่นเล็กๆ หลุดลอกง่ายเปลือกชั้นในสีแดง มีนํ้ายางสีแดง บางครั้งซึมออกมาแห้งแข็งสีแดงข้างลำต้นตามรอยเจาะของพวกแมลง

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายใบคี่ ใบย่อย 7-9 ใบ รูปขอบขนานแกมรูปไข่ ขนาด 2.5-5 x 8-10 ซม. ใบเกลี้ยงเป็นมัน ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย

ดอก ช่อแบบแยกแขนงตามซอกใบใกล้ปลายกิ่งช่อยาว 15-20 ซม. รูปดอกถั่ว สีเหลือง หลอดกลีบเลี้ยงรูปประฆัง มี 5 แฉก กลีบดอก มี 4 กลีบ มีรอยย่นบน เกสรเพศผู้ มี 10 อัน แบ่งเป็น 2 มัด

ผล เป็นฝัก มีครีบกกลมคล้ายรูปโล่ บิดเบี้ยวเล็กน้อย มีติ่งแหลมยื่นออกมา 1 อัน เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 6-8 ซม. เมล็ดเกาะอยู่ตรงกลาง ผลนูนลาดบางไปทางปีก ผลอ่อนสีเขียว มีขนสีขาวหรือนํ้าตาลอ่อนปกคลุม ผลแก่สีนํ้าตาล มี 1 - 2 เมล็ด

ปอแก่นเทา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Grewia eriocarpa* Juss.

ชื่อวงศ์ TILIACEAE

ชื่อพื้นเมือง จี้เทา ยาบข้าวจี ปอหมื่น ยาบน้อย ยาบมีน

ลักษณะไม้ พุ่มหรือไม้ยืนต้นสูง 7-12 เมตร เปลือกสีเทา บาง เรียบหรือมีรอยแตกเล็กน้อย ใบ

ใบ เดี่ยวเรียงแบบสลับ รูปไข่ กว้าง ยาว 4-10 ซม. กว้าง 3-5 ซม. ปลายใบแหลม ฐานใบ เบี้ยว ขอบใบจักฟันเลื่อยถี่ ผิวใบด้านบนค่อนข้างหยาบ ผิวใบ ด้านล่างสีเทา มีขนรูปดาหนาแน่น เส้นใบออกจากจุดเดียวกันที่ฐาน 4-6 เส้นดอก

ดอก เป็นช่อกระจุกที่ซอกใบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ มีต่อม น้ำหวานที่ฐานด้านใน เกสรเพศผู้จำนวนมาก

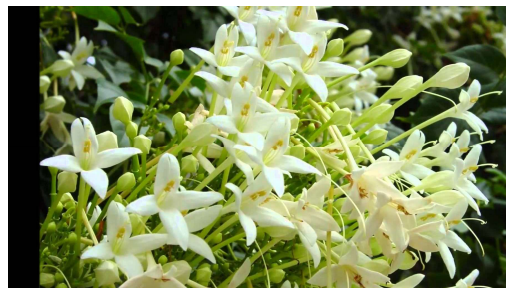
ผล ผลรูปวงกลมหรือรูปไข่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 5-8 มม. มีติ่งเล็กที่ปลาย มีพตั้นๆ 2-4 พ ผลสีดำ

ปีบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Millingtonia hortensis* L. f.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กาซะลอง กาดสะลอง

ไม้ยืนต้น ผลิตใบขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 10-25 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ กิ่งอ่อนมักห้อยลง เปลือกต้นสีเทาเข้มถึงน้ำตาลอ่อน หนาและแตกเป็นร่องลึก

ใบ ประกอบแบบขนนก 2-3 ชั้น เรียงตรงข้าม ใบย่อยรูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปหอก ขนาด 1.5-2.5 x 3-5 ซม. ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมนกลม ขอบใบหยัก

ดอก ออกเป็นช่อขนาดใหญ่ที่ปลายกิ่ง สีขาว กลิ่นหอม ยาว 15-27 ซม. กลีบดอกรูปแตร ปลายแยก 5 กลีบ

ผล ฝักแบนและตรง ขนาด 1.5-2.5 x 20-25 ซม. เมื่อแห้งแตก เมล็ดจำนวนมาก และมีปีก

สภาพนิเวศ พบขึ้นกระจัดกระจายทั่วไปในป่าเบญจพรรณ ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 800 ม.

พญาสัตบรรณ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Alstonia scholaris* (L.) R. Br.

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

ชื่อพื้นเมือง ตีนเป็ด พญาสัตบรรณ ตีนเป็ดดำ ยางขาว หัสบรรณ

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ สูงได้ถึง 40 ม. เรือนยอดแผ่เป็นชั้นๆ ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นสีน้ำตาล เป็นขุย สะเก็ดเล็กๆ เปลือกชั้นในสีน้ำตาลอมเหลือง มีน้ำยางสีขาวจำนวนมาก

ใบ เดี่ยว เรียงเป็นวงรอบคล้ายนิ้วมือ วงละ 4-8 ใบ แผ่นออก รูปรีหรือรูปไข่กลับ ปลายใบมนกลม โคนใบสอบแคบแหลม เส้นใบตรงและขนานกัน มี 20-40 คู่ เห็นชัดเจน มักเป็นรอยแผลของหูกใบระหว่างคู่ใบชัดเจน

ดอก ช่อแบบช่อซี่ร่มเชิงประกอบที่ปลายกิ่งมีขนสั้นนุ่ม สีขาวหรือเขียวอมเหลือง ช่อดอก ยาว 3-10 ซม. แตกแขนงออก กลีบดอกซ้อนทับเวียนซ้ายในดอกตูม รังไข่เกลี้ยง ฐานรองดอกเล็กมาก เกสรเพศผู้ติดกับส่วนบนของหลอดกลีบดอกไม่โผล่ยื่นออกมาข้างนอก เกสรเพศเมีย ก้านยาว 3.5-5.5 มม.

พฤษภ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Albizia lebbbeck* (L.) Benth.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE - MIMOSOIDEAE

ชื่อพื้นเมือง จำขาม จามจุรี จามรี ชิก ตึด ถ่อนนา

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 25 ม. เรือนยอดกว้างและบิตงอ เปลือกต้นสีน้ำตาล แตกเป็นริ้ว ขรุขระ มีต่อมสีน้ำตาล-แดง กระจายอยู่ทั่วลำต้น

ใบ ใบ ประกอบแบบขนนก 2 ชั้น เรียงสลับ ใบย่อย 2-5 คู่ รูปไข่กลับ ขนาด 1-3 x 3-5 ซม. ปลายใบกลม โคนใบสอบเบี้ยว ใบดกหนา เวลาเย็นใบจะหุบลง พอดตอนเช้าจะแผ่ออกตามเดิม

ดอก เป็นช่อแบบช่อกระจุก ออกรวมกันในซอกใบใกล้ปลายใบ สีขาวอมเขียว กลิ่นหอม ก้านเกสรเพศผู้มีจำนวนมาก เป็นเส้นฝอยและเป็นพู่ โคนสีเขียวย ปลายเกสรสีขาวอมเหลือง ซึ่งช่อๆ หนึ่ง มี 2-4 ช่อย่อย

ผล ผล แบบพวงยาว สีน้ำตาล มี 4 เมล็ด ยาว 1-1.2 เมตร

พะยอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Shorea roxburghii* G.Don

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง กะยอม ขะยอม ขะยอมดง พะยอมทอง ยางหยวก สุกรม

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 15-30 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มแคบๆ ลำต้นเปลาตรง กิ่งอ่อนเกลี้ยง เปลือกต้นหนา สีน้ำตาลหรือเทา สะเก็ดหนาและแตกเป็นร่องตามยาว เปลือกชั้นในสีครีมหรือสีส้ม

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ รูปขอบขนาน ขนาด 3.5 -4 x 8-10 ซม. เกลี้ยง เป็นมัน ปลายใบมนหรือหยัก โคนใบมน ขอบใบมักเป็นคลื่น มีเส้นใบ 15-20 คู่

ดอก ออกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง สีขาว กลิ่นหอมจัด กลีบเลี้ยง เกลี้ยง สีชุน มี 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ เรียงบิดเวียน เกสรเพศผู้ มี 15 อัน รังไข่ มี 3 ช่อง แต่ละช่องมีไข่อ่อน 2 ผล ก้านดอกยาว 1.5 ซม.

ผล แห้งมีปีก รูปกระสวย ขนาด 1 x 2 ซม. ปีกสั้น มี 2 ปีก ยาวประมาณ 3 ซม. ปีกยาว มี 3 ปีก ยาวประมาณ 8 ซม. สีน้ำตาลปนดำ ปลายปีกประมาณ 10 ซม.

พืชมงคล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Erythrophleum teysmannii* (Kurz) Craib

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ชาก

ไม้ยืน ต้นขนาดใหญ่ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นตั้งตรงมีความสูงประมาณ 20-35 เมตร เปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาล แตกเป็นร่องค่อนข้างลึกตามยาวและตามขวางของลำต้น ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ มีช่อใบด้านข้าง 2-3 คู่ ในช่อใบมีใบย่อยประมาณ 8-16 คู่ ออกเรียงสลับ ลักษณะของใบเป็นรูปไข่ รูปใบหอก รูปหัวใจ หรือรูปข้าวหลามตัด ปลายใบมน โคนใบสอบหรือเบี้ยว ขอบใบเรียบ ใบมีขนาดกว้างประมาณ 2-5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 3-10 เซนติเมตร

ดอก

เป็นพุ่มหรือออกเป็นช่อยาวใหญ่ตามซอกใบใกล้ ๆ ปลายกิ่ง มีจำนวน 1-3 ช่อต่อหนึ่งซอกใบ มีดอกย่อยจำนวนมากเบียดกันแน่นอยู่ตามแกนดอก ดอกเป็นสีเหลือง สีเหลืองนวล หรือสีขาวปนเหลืองอ่อน ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยง 5 กลีบติดกันเป็นรูปถ้วยสีเขียว ขอบถ้วยแยกเป็นแฉก 5 แฉก ส่วนกลีบดอกมี 5 กลีบ เป็นรูปใบพายแคบ ๆ กลีบดอกบานเต็มที่จะมีขนาดกว้างประมาณ 2-3 มิลลิเมตร ดอกมีเกสรเพศผู้ 10 อัน แยกจากกันอย่างอิสระ ส่วนเกสรเพศเมียมี

ผล ลักษณะ

เป็นฝักมีลักษณะคล้ายกับฝักสะตอ มีขนาดกว้างประมาณ 2-3.5 เซนติเมตร และยาวประมาณ 10-20 เซนติเมตร

พุทรา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ziziphus mauritiana* Lam.

ชื่อวงศ์ RHAMNACEAE

ชื่อพื้นเมือง ทัน

ไม้ยืนต้น ทรงพุ่มรูปกลม ลำต้นเหนือดินสูง 5- 20 ตั้งตรง ผิวมีหนาม เห็นข้อปล้องไม่ชัดเจน ต้นอ่อนสีน้ำตาลแกมส้ม ต้นแก่สีน้ำตาลเข้ม ไม้มียาง ใบเดี่ยว ใบอ่อนสีเขียวอ่อน

ใบ แก่สีเขียวแก่ กว้าง 3

เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร ท้องใบจะมีขนสีน้ำตาลหรือขาว หลังใบสีเขียวเข้ม เรียงตัวแบบเรียงสลับ รูปไข่แกมวงรี ปลายใบมน โคนใบเฉียง ขอบใบหยัก

ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่ซอกใบ วงกลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ สีขาว กลีบดอกสีเขียวอ่อนหรือเหลืองอ่อน เกสรเพศผู้มี 5 อัน และเกสรเพศเมีย 1 อัน อยู่กลางดอกบนฐานรองดอก เกสรเพศเมียมี 2 คาร์เพล มีจานฐานดอกรอบเกสรเพศเมีย รังไข่กึ่งใต้วงกลีบ กลิ่นเหม็น

ผลสด ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีเหลืองอมเขียว รูปกระสวย เมล็ดเดี่ยว ผลอ่อนสีเขียว ผลแก่สีน้ำตาล แข็ง กลม รสเปรี้ยว

เพกา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oroxylum indicum* (L.) Kurz.

ชื่อวงศ์ BIGNONIACEAE

ชื่อพื้นเมือง มะลิดไม้ มะลีนไม้ ลิดไม้ ลิ่นฟ้า หมากลั่นก้าง หมากลั่นซ่า

ไม้ยืนต้น ระยะเวลา สูง 5-13 ม. ลำต้นเปลาตรง เปลือกของลำต้นชั้นนอก แตกเป็นร่องตื้นๆ สีน้ำตาล เปลือกชั้นใน สีเหลือง

ใบ ประกอบแบบขนนก 3-4 ชั้น เรียงตรงข้าม ใบย่อยเรียงตรงข้าม แผ่นใบรูปไข่กลับหรือ รูปรี ขนาด 3-8 x 5-13 ซม. ปลายเรียวแหลม โคนสอบ ขอบเรียบ ผิวเกลี้ยงทั้งสองด้าน

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง ช่อตั้งขึ้น ยาว 40-150 ซม. ก้านดอกยาว 2-4 ซม. หลอดกลีบเลี้ยงทรงกระบอก ปลายตัดหรือแยก 1-2 แฉก ด้านในสีม่วงอมชมพู หลอดกลีบดอก รูปแตร เนื้อหนา และย่น ด้านนอกมีต่อม กระจายอยู่ทั่วไป สีม่วง ด้านในมีขนหนาแน่น ปลายแยก 5 แฉก ม้วนออกด้านนอก สีเหลือง อ่อน เกสรเพศผู้ 5 อัน ไม่โผล่เหนือวงกลีบ ก้านเกสรเพศเมีย สีชมพู

ผล แห้งแตก รูปรีแบน ยาว ขนาด 5-9 x 40-120 ซม. ปลายแหลม โคนสอบ มีสัน ด้านข้าง เนื้อหนาแข็งคล้ายเนื้อไม้ สีน้ำตาล ภายในมีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ด รูปรีกลมแบน ขนาด 2.5-4 x 4-9 ซม. สีขาว มีปีกบางใส

สภาพนิเวศ พบในที่โล่งแจ้งและป่าชื้น ที่สอง ทั่วทุกภาคของประเทศไทย ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 50-600 ม.

มะกอกป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Spondias pinnata* (L.f.) Kurz

ชื่อวงศ์ ANACARDIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กอกเขา กราไฟ้ย ไฟ้ย กอกกุก

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 10-35 ม. เปลือกต้นสีเทา เรียบและหนา เปลือกชั้นในสีชมพู สลัดสีขาว

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายคี่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อย รูปขอบขนาน ขนาด 3-5 x 7-14 ซม. ปลายใบเป็นติ่งแหลมยาว โคนใบเบี้ยว ขอบใบเรียบ เนื้อใบค่อนข้างหนา เกลี้ยง ใบอ่อนสีน้ำตาลแดง

ดอก ออกเป็นช่อตามซอกใบ หรือเหนือรอยแผลใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีอย่างละ 5 กลีบ ดอกขนาดเล็กสีขาว เกสรเพศผู้ มี 10 อัน รังไข่ผิวกเลี้ยง ภายในมี 5 ช่อง แต่ละช่องมีไข่อ่อน 1 อัน ภายในก้านเกสรเพศเมีย มี 5 หลอด

ผล สด รูปไข่ เมล็ดเดี่ยวขนาดใหญ่ แข็ง ผิวนูนเป็นเสี้ยน ขรุขระ ผลแก่สีเขียวอ่อนหรือเหลืองอ่อน มี

มะเกลือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Diospyros mollis* Griff.

ชื่อวงศ์ EBENACEAE

ชื่อพื้นเมือง ผีเผา มักเกลือ

ไม้ยืน ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 30 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลม หรือกลมรี ลำต้นเป็นพูพอน เปลือกต้น สีเทา-ดำ แตกเป็นสะเก็ด เป็นร่องเล็กๆ ทิวลำต้น เปลือกชั้นในสีเหลืองอ่อน

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ขนาด 3-5 x 5-13 ซม. ปลายใบเรียวแหลมหรือสอบทู่ โคนใบมนหรือกลม ใบอ่อนมีขนนุ่ม จุดเด่นเมื่อใบแห้งจะเป็นสีดำ

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบ สีเหลือง-ส้ม ดอกแยกเพศแยกต้น ดอกเพศผู้ กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วย แยกเป็น 4 กลีบ โค้งไปด้านหลัง กลีบดอก 4 กลีบ เกสรเพศผู้ 14-24 อัน ดอกเพศเมียเหมือนกันกับดอกเพศผู้แต่มีขนาดใหญ่กว่า เกสรเพศผู้ มี 8-10 อัน แต่เป็นหมัน รังไข่มีขน

ผล สดแบบมีเนื้อ กลมหรือรูปไข่ ผลแก่สีดำ กลีบเลี้ยงติดทน ปลายกลีบโค้งไปด้านหลัง มีขนนุ่มหนา เมล็ด มี 5-7 เมล็ด

สภาพนิเวศ พบ

ทั่วไปในที่ที่โล่งแจ้ง ในป่าเบญจพรรณ และป่าดิบแล้ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 800 ม.

สถานภาพ ไม้หวงห้ามธรรมชาติประเภท ก

มะขาม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tamarindus indica* L.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ขาม ตะลูป ม่องโคล้ง อำเปยล หมากแกง ส้ามอเกล

ไม้ยืนต้น สูง 15-30 เมตร เปลือกสีเทาหรือสีน้ำตาลเข้ม

ใบ แบบใบประกอบแบบขนนก ยาว 5-10 ซม. กว้าง 2-4 ซม. ใบย่อย รูปขอบขนาน จำนวน 10-20 คู่ ออกตรงข้าม ยาว 1.2-2 ซม. กว้าง 3-5 มม. ขอบใบเรียบ ปลายเป็นติ่งแหลม

ดอก แบบช่อเชิงลดห้อยลง ก้านช่อดอก ยาว 5-10 มม. กลีบเลี้ยง เป็นแผ่นรูปช้อน 2 แผ่น ยาว 1-1.2 ซม. กลีบดอก มี 5 กลีบ กลีบเจริญ 3 กลีบ สีเหลืองอ่อนมีเส้นภายในสีแดง กลีบดอก 2 กลีบ ลดรูป เกสรเพศผู้ มีก้านเกสรเชื่อมติดกัน เกสรที่สมบูรณ์ 3 อัน อีก 2 อัน เป็นเส้นเรียว เกสรเพศเมีย หนีอกลิบลี้น ปลายเกสร เป็นก้านรูปรี

ผล แบบฝัก โค้ง ค่อนข้างแบน ยาว 7-15 ซม. กว้าง 2-3 ซม. เปลือกเมื่อแก่สีน้ำตาลเข้ม เมล็ด สีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ

มะค่าแต้

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sindora siamensis* Teijsm. & Miq.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง แต้ มะค่าหนาม มะค่าหยุ่ม

ไม้ยืนต้น ผลิตใบขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 15-20 ม. เรือนยอดแผ่กว้างคล้ายร่ม เปลือกต้น สีน้ำตาลคล้ำ-ดำ แตกเป็นสะเก็ดเป็นแผ่นสีหลิยมผืนผ้าหนา

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายใบคู่ เรียงสลับ ใบย่อย มี 3-4 คู่ เรียงตรงข้าม รูปไข่กว้าง ขนาด 3-8 x 6-15 ซม. ปลายใบกลมหยักเว้าตื้น โคนใบสอบหรือกลม แผ่นใบหนา ด้านหลังใบสีขาวนวลมีขน

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง สีแดงอมเหลือง ทุกส่วนมีขนสีน้ำตาล กลีบเลี้ยงรูปไข่กว้าง ปลายกลีบมีหนามขนาดเล็ก เกสรเพศผู้ มี 10 อัน มี 2 อัน ใหญ่กว่าอันอื่น

ผล ฝักแห้งแตก มีหนามแหลมที่ผิวทั่วไป รูปไข่กว้าง โคนเบี้ยวมีกมิดังแหลมมี 1-3 เมล็ด มีเนื้อสี

มะค่าโมง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง เฆง เเบง มะค่าใหญ่ มะค่าหลวง มะค่าหัวคำ

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 15-30 ม. เรือนยอดแผ่กว้าง แตกกิ่งก้านต่ำ เปลือกต้นสีเทาอมเหลือง แตกเป็นสะเก็ด เล็กๆ อายุมากมักจะมีปุ่มปมขรุขระกระจายรอบลำต้น

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายใบคู่ เรียงสลับ รูปไข่แกมรูปขอบขนาน ใบย่อย มี 3-5 คู่ เรียงตรงข้าม ขนาด 2-5 x 4-10 ซม. ปลายใบมนหรือเป็นติ่งแหลม โคนใบมน ยอดอ่อนมีขนเล็กน้อย หูใบเล็กกว้างง่าย

ดอก เป็นช่อแบบช่อกระจุกตามปลายกิ่ง สีแดงหรือแดงอมชมพู ช่อยาว 5-15 ซม. ทุกส่วนมีขนคลุม บางๆ กลีบเลี้ยง มี 4 กลีบ สีเขียวสด รูปขอบขนาน กลีบดอก มี 1 กลีบ สีแดง แผ่ออกเกือบกลม ส่วนโคนคอด เป็นก้าน เกสรตัวผู้ มี 7 อัน

ผล ฝักแห้ง ผิวหนาแข็ง สีนํ้าตาลเข้ม-ดำ แตกเป็น 2 ซีก มี 2-4 เมล็ด ขนาด 2.5-3.5 ซม. ผิวมัน สีดำ

มะม่วง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Mangifera indica* L.

ชื่อวงศ์ ANCARDIACEAE

ชื่อพื้นเมือง -

ไม้ยืนต้น ลำต้นตรง สูงประมาณ 10 – 14 เมตร เปลือกของลำต้นแข็ง ลักษณะขรุขระและมีเกล็ดมาก เปลือกอ่อนสีเขียว แต่เมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลใบ ใบเดี่ยว เรียงตัวสลับกัน ใบอ่อนมักมีสีออกแดง เมื่อใบแก่จะเปลี่ยนเป็นสีเขียวเข้ม ผิวใบเป็นมัน ก้านใบยาว 1-10 เซนติเมตร แผ่นใบยาว 8-40 เซนติเมตร กว้าง 2-10 เซนติเมตร ใบมีรูปร่างแบบรูปไข่ รูปหอก รูปไข่ และเรียวยาว ฐานใบแคบและค่อยๆ กว้างออกคล้ายรูปลิ้นแฉลบ ปลายใบแหลม ขอบใบมักจะเป็นคลื่น

ดอก ดอกช่อ มีกลิ่นหอม

ดอกมีหลายสีแตกต่างกัน เช่น สีแดง ชมพู หรือขาว กลีบเลี้ยงมักมี 5 กลีบแยกกัน สีเขียวอมเหลือง กลีบดอกมี 5 กลีบ กลีบดอกยาวเป็น 2 เท่าของกลีบเลี้ยง มีสีเหลือง เมื่อแก่กลีบดอกจะเปลี่ยนเป็นสีชมพู

มะหาด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lepisanthes rubiginosa* (Roxb.) Leenh.

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่อพื้นเมือง หวดลาว หวดคา ชันรุ มะหวดบาท มะหวดลิง กำชำ กำจำ

ไม้ต้น ขนาดเล็กถึงกลาง สูงประมาณ 15 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกว้าง ลำต้นมักแตกออกเป็นหลายนาง เปลือกต้นเรียบ สีน้ำตาลแดง หรือแตกเป็นร่องตื้นๆ หลุดลอกออกเป็นแผ่นบางๆ ตามยาว

ใบ ประกอบแบบขนนกปลายใบคู่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อยมี 3-6 คู่ เรียงตรงข้าม ขนาด 5-11 x 15-31 ซม. ใบย่อยคู่บนจะมีขนาดใหญ่ที่สุด ใบย่อยรูปหอกแกมรูปไข่กลับ ปลายใบป้านเกือบแหลม โคนใบมนถึงรูปกลม ด้านล่างของใบมีขนนุ่มปกคลุม

ดอก ช่อแบบช่อแยกแขนงตามปลายกิ่งและซอกใบ สีขาว แยกเพศอยู่ในต้นเดียวกันกลีบเลี้ยง มี 5 กลีบ กลีบนอก 2 กลีบ รูปรางกลมและมีขนด้านนอก กลีบดอก มี 4-5 กลีบ มีขนและมีเกสรตัวผู้ 1 เกสรตัวผู้ มี 5 อัน เกสรเพศผู้ มี 8 อัน

มะหาด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Artocarpus lacucha* Roxb.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

ชื่อพื้นเมือง มะหาด มะหาดใบใหญ่

ไม้ต้น ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงประมาณ 20-25 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลมลำต้นเปลาตรง โคนต้นเป็นพูพอน ต่ำๆเปลือกต้นเมื่อแก่จะหยาบเป็นเกล็ดสีน้ำตาลถึงสีแดง เปลือกชั้นในสีน้ำตาลแดง มีน้ำยางสีขาวข้นเหนียวๆ

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปไข่ขนาด 10-15 x 15-35 ซม. ปลายใบเป็นติ่งแหลมโคนใบเบี้ยวเล็กน้อย ขอบใบเป็นคลื่น ใบอ่อนมีขนสีน้ำตาลถึงสีแดง เส้นใบ 8-20 คู่ จรดกันที่ขอบใบชัดเจน มีหูใบรูปหอกเห็นชัดเจน แต่ร่วงหลุดเร็ว

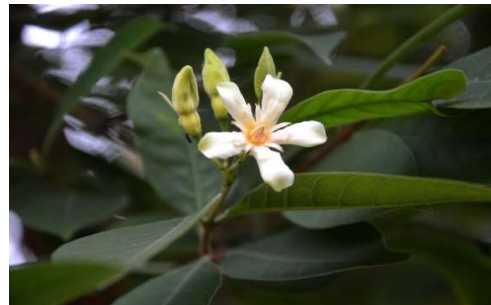
ดอก ช่อกระจุกแน่น กลม ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง สีเหลืองหม่นถึงชมพูอ่อนดอกแยกเพศแยกช่อในต้นเดียวกัน ช่อดอกเพศผู้กลม ออกเป็นช่อเดี่ยวที่ซอกหรือช่วงล่างของกิ่ง ช่อดอกเพศเมียรูปไข่หรือขอบขนาน

โมกมัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Wrightia arborea* (Dennst.) Mabb.

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

ชื่อพื้นเมือง มกมัน มุกน้อย มุกมัน โมกน้อย

ไม้ต้น ขนาดเล็กถึงกลาง สูง 10-12 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกต้นเรียบ สีขาวหรือสีน้ำตาล แตกเป็นร่องตื้นๆ มีช่องอากาศ เปลือกชั้นในสีขาว และมีน้ำยางสีขาวข้น ใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม มักมีต่อมระหว่างซอกเส้นใบ รูปไข่หรือรูปไข่กลับ ขนาด 3-10 x 8-20 ซม. ปลายใบเรียวแหลม โคนใบแหลม ขอบใบเรียบ มีขนอ่อนนุ่มทั้ง 2 ด้าน ด้านบนสีเขียวสด ด้านล่างสีเทาอ่อน

ดอก ออกเป็นช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง สีขาวนวล บางครั้งจะมีแต้มสีเหลืองหรือเขียว ตอนใกล้จะโรยเป็นสีเหลือง กลีบเลี้ยงมีขนและมีต่อม 5 ต่อม ด้านใน กลีบดอก มี 5 กลีบ ซ้อนทับกันไปทางซ้ายเป็นรูปกังหัน มีขนทั้ง 2 ด้าน เกสรเพศผู้ ยาว 5-8 มม. รังไข่เกลี้ยง

ผล ฝักแห้งแตก ทรงกระบอก สีน้ำตาล มีรูอากาศเป็นจุดๆ สีครีม เป็นร่องตื้นๆ ทั้ง 2 ด้าน ผิวขรุขระ เมล็ดด้านหนึ่งมีแผงขนยาวซึ่งชี้ไปที่ฐานของผล

โมกใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Holarrhena pubescens* Wall. ex G. Don

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

ชื่อพื้นเมือง พุด พุทธรักษา มูกมันน้อย มูกมันหลวง มูกหลวง โมกเขา โมกทุ่ง โมกหลวง ยางพุด หนามเนื้อ

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง เรือนยอดเป็นพุ่มโปร่งรูปไข่ สูงถึง 18 ม. ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นสีเทาถึงน้ำตาลผิวเปลือกหยาบหรือหลุดลอกเป็นแผ่นๆ เปลือกชั้นใน สีขาวมีน้ำยางเหนียวสีขาวขุ่น

ใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ถึงรูปรีหรือรูปรีแคบ ขนาด 5-10 x 10-25 ซม. ปลายใบแหลม โคนใบ ป้าน เส้นใบ 5-25 คู่ ใบแห้งมีลักษณะคล้ายกระดาษ

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ปลายกิ่งและช่อใบห้อยลง สีขาวหรือเหลือง กลิ่นหอมอ่อนๆ กลีบเลี้ยงแคบและแหลมรูปเข็ม ด้านนอกมีขน กลีบดอก มี 5 กลีบ ช้อนทับกันเวียนไปทางด้านขวา เกสรเพศผู้ ติดกันใกล้ฐานกลีบดอก ก้านชูเกสรสั้น เกสรเพศเมีย ก้านเกสรยาว 2-3 ซม. ไม่มีฐานรองดอก

ผล เป็นฝักแห้งแตก รูปกระบอกแคบ ห้อยเป็นคู่โค้ง ผลแห้งแตกด้านเดียว เมล็ดเกลี้ยงแต่มีแผงขนยาวเป็น 2 เท่าของเมล็ด

สภาพนิเวศ พบในป่าเบญจพรรณที่โล่งแจ้งหรือป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าทั่วไป ที่ความสูงจาก

ไม้หมี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Litsea glutinosa* (Lour.) C.B.Rob.

ชื่อวงศ์ LAURACEAE

ชื่อพื้นเมือง ดอกจุ่ม ดั่งสีไพร ทังบวน มะเยื่อ ยูปเหยา มือเบาะ มัน หมี หมูทะลวง หมูเหม็น อีเหม็น

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูงประมาณ 5-15 ม. เรือนยอดกลมทึบ เปลือกต้นสีน้ำตาล-เทา แตกเป็นร่องและเป็นเกล็ดหนา แหวมแข็ง เปลือกชั้นในสีแดง-น้ำตาล มีกลิ่นหอมจางๆ

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปไข่กลับ ขนาด 5-12 x 8-25 ซม. ปลายใบกลม โคนใบสอบหรือกลม ขอบใบเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบแก่ด้านบนสีเขียวเข้ม เป็นมัน ด้านล่างมีขนและเส้นใบนูนขึ้น ใบอ่อนสีแดง เส้นใบ 7-13 คู่ ชัดเจน

ดอก ออกเป็นช่อกลมแบบซี่ร่มตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกแยกเพศแยกต้น สีขาว กลีบเลี้ยงแยกเป็น 1 หรือ 2 พู ไม่มีกลีบดอก ใบประดับ 4 ใบ ก้านช่อดอกและใบประดับมีขน

ผล สด กลม สีดำ มีชั้นกลีบเลี้ยงมีขนหนารูปกรวยรองผลตั้งชูขึ้น มี 1 เมล็ด แข็ง

สภาพนิเวศ พบกระจายในป่าเบญจพรรณและป่าดิบชื้นกึ่งโล่งแจ้ง ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลถึง

ยางนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dipterocarpus alatus* Roxb. ex G. Don

ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

ชื่อพื้นเมือง ชันนา ยางดั่ง ยาง ยางขาว ยางแม่น้ำ ยางหยวก ยางกุ้ง ยางควาย ยางเนิน กาติล ขะยาง

จัด จะเตียล

ไม้ยืนต้น สูงถึง 50 ม. เรือนยอด เป็นพุ่มกลม ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อนหรือเทาปนขาว เรียบหรือแตกสะเก็ดเป็นหลุมตื้นๆ เปลือกชั้นในสีน้ำตาลอ่อนอมชมพู โคนต้นมักเป็นพูพอน

ใบ เดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่ถึงรูปรีแกมรูปไข่ ขนาด 5-15 x 15-35 ซม. ปลายใบมนถึงแหลม โคนใบมนหรือสอบเล็กน้อย ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ยกเว้นเส้นกลางใบ ผิวใบด้านล่างมีขนนุ่ม

ดอก ออกรวมกันเป็นช่อสั้นๆ ตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง สีชมพู โคนกลีบเลี้ยงมีครีบทามยาว 5 ครีบ ส่วนกลีบดอกจะเกยซ้อนเวียนเป็นรูปกังหัน

ผล เดี่ยว มีปีก กลมรี ยาว 3-4 ซม. มีครีบทามยาว 5 ครีบ ปีกคู่ยาว 2 ปีก ปีกสั้น 3 ปีก รูปหูหนู ทั้ง

ลำไย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dimocarpus longan* Lour. subsp. *longan* var. *longan*

ชื่อวงศ์ SAPINDACEAE

ชื่อพื้นเมือง เคะมาย ตองหนั่ง ไทยเฮะ มะคอกแลน มะหางแก่น

ไม้ยืนต้น สูงถึง 30 ม. เรือนยอด กลมทึบ เปลือกของลำต้นชั้นนอกแตกเป็น สะเก็ดสีเหลี่ยม สีน้ำตาล เปลือกใน สีสน้ำตาลแดง กระพี้สีขาว

ใบ ประกอบขนนกปลายคู่ เรียงเวียนสลับ ใบย่อย 3-4 คู่ เรียงตรงข้ามหรือเอียงกัน แผ่นใบรูปขอบขนานหรือรูปไข่ ขนาด 1.5-6.5 x 3-19 ซม. ปลายแหลม ถึงเรียวแหลม โคนสอบ ขอบเรียบหรือ เป็นคลื่นเล็กน้อย เนื้อบาง ใบอ่อนมีขน ใบแก่ ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่าง มีนวล และมีต่อมที่มีขนปกคลุม เส้นแขนงใบ ช้ำงละ 12-17 เส้น

ดอก ดอกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ ปลายกิ่ง ยาว 8-40 ซม. กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เชื่อมติดกันที่ฐาน และซ้อนเหลื่อมกัน สีสน้ำตาลเหลือง มีขน กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ ผิวด้านนอกเกลี้ยง ด้านในมีขนปุย สีขาว เกสรเพศผู้ 7-10 อัน ก้านชูอับเรณูมีขนปุย

ผล ผลเป็นรูปกลมหรือรูปไข่ ผิวของผลมีขนปกคลุม มีต่อมที่ฐานของผล มีขนปกคลุม ผลมีรสหวาน

ส้มกบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hymenodictyon orixense* (Roxb.) Mabb.

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

ชื่อพื้นเมือง ลาตา ลู สังกะหา ส้มลู ส้มเห็ด อุโลก

ไม้ยืนต้น สูง 10-30 ม. ลำต้นเปลาตรง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ค่อนข้างโปร่ง เปลือกของลำต้นชั้นนอกหนา แตกเป็น สะเก็ด สีน้ำตาล เปลือกในสีน้ำตาลแดง กระพี้สีขาว **ใบ** เดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ออกเป็น กลุ่มตามปลายกิ่ง แผ่นใบรูปไข่กว้างหรือ รูปไข่กลับแกมรูปรี ขนาด 5-9 x 10-19 ซม. ปลายแหลม โคนมนสอบ เล็กน้อย ขอบเรียบ ใบอ่อนมีขน ใบแก่เกลี้ยงหรือมีขนเล็กน้อย เส้นแขนงใบข้างละ 6-9 เส้น ก้านใบยาว 1-6 ซม.

ดอก ออกเป็นช่อแบบช่อหาง กระรอก ที่ ปลายกิ่ง ยาว 7-30 ซม. โคนช่อดอกมี ใบประดับ รูปใบพายรองรับ 1 คู่ กลีบเลี้ยง โคนเชื่อมติดกันเป็น หลอดรูปกรวย ปลาย แยก 5 แฉก สีเขียว กลีบดอกรูปทรงคล้าย กลีบเลี้ยงแต่มีขนาด ใหญ่กว่าเล็กน้อย สีแดง เกสรเพศผู้ 5 อัน ก้านเกสรเพศเมีย ยืนยาวเหนือวงกลีบ

ผล แห้ง

สะเดา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Azadirachta indica* A. Juss. var. *siamensis* Valetton

ชื่อวงศ์ MELIACEAE

ชื่อพื้นเมือง กะเดา สะเลียม

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีความสูงประมาณ 20-25 เมตรเปลือกของลำต้นค่อนข้างหนา มีสีน้ำตาลเทาหรือสีเทาปนดำ ใบมีสีเขียวเข้มหนาทึบ เมื่ออ่อนมีสีแดง **ใบ** เป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ ยาวประมาณ 15-35 เซนติเมตร มีใบย่อยประมาณ 4-7 คู่ ใบย่อยติดตรงข้ามหรือกึ่งตรงข้าม ลักษณะใบเป็นรูปใบหอกถึงรูปเคียวโค้ง กว้างประมาณ 1.5-3.5 เซนติเมตรและยาวประมาณ 5-9 เซนติเมตร โคนใบเบี้ยวเห็นชัดเจน ส่วนปลายใบแหลมหรือเรียวแหลม ขอบใบเป็นจักคล้ายฟันเลื่อย ค่อนข้างเกลี้ยง มีเส้นใบอยู่ประมาณ 15 คู่ ก้านใบย่อยยาวประมาณ 1-2 เซนติเมตร

ดอก เป็นช่อแยกแขนงขนาดใหญ่ตามง่ามใบหรือตามมุมที่ร่วงหลุดไปและที่ปลายกิ่ง ยาวได้ถึง 30 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็กสีขาวหรือสีเทา แกนกลางของช่อมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 มิลลิเมตร ลักษณะค่อนข้างเกลี้ยง แตกกิ่งกางออกเป็น 2-3 ชั้น ที่ปลายเป็นช่อกระจุกอยู่ 1-3 ดอก มีขนคล้ายไหม มีใบประดับและใบประดับย่อยเป็นรูปใบหอก ยาวประมาณ 0.5-1

ลัก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tectona grandis* L.f.

ชื่อวงศ์ LABIATAE

ชื่อพื้นเมือง เสาะยี้ ปี่ฮือ ปายี้ เปื่อย

ไม้ยืนต้น ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 30-40 ม. ลำต้นเปลาตรง เปลือกต้นเรียบหรือแตกเป็นร่องเล็กๆ สีเทา โคนเป็นพูพอนต่ำๆ เรือนยอดเป็นพุ่มทรงกลม ค่อนข้างทึบ เปลือกชั้นในสีขาวหรือสีครีม

ใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับกว้างหรือรูปไข่ ขนาด 15-40 x 20-60 ม. ปลายใบแหลม โคนใบมน กว้าง ผิวใบมีขนสาก สีเขียวเข้ม ยอดอ่อนมีขนสีเหลืองรูปดาว ขยี้ใบสดจะมีสีแดง

ดอก ออกเป็นช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง ขนาดเล็ก สีขาวนวล กลีบเลี้ยง 6 กลีบ กลีบดอก รูปกรวย ปลายแยกเป็น 6 กลีบ เกสรเพศผู้ มี 5-6 อัน ติดใกล้ฐานของหลอดกลีบดอกและยาวพ้นหลอดออกมา ก้านเกสรเพศเมียยาวเท่ากับก้านเกสรเพศผู้ รังไข่มีขนหนาแน่น

ผล แท้ แก่ไม่แตก ค่อนข้างกลม ประกอบด้วยชั้นกลีบเลี้ยงที่พองลมบางคล้ายกระดาษห่อหุ้ม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ประมาณ 2 ซม. เปลือกแข็ง ภายในมี 1 - 3 เมล็ด

สาร

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Millettia leucantha* Kurz

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ขะเจ้าชะ กะเซาะชะ ขะแมบ

ไม้ยืนต้น สูง 18 - 20 เมตร เปลือก สีเทาเรียบหรือแตกเป็นสะเก็ดเล็ก ๆ ต้น ๆ เนื้อไม้สีขาวอมน้ำตาล แก่นสีน้ำตาลอมดำ เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ใบอ่อนและยอดอ่อนมีขนยาวอ่อนนิ่มคล้ายเส้นไหมปกคลุมอยู่

ใบ ประกอบรูปขนนกเรียงสลับ ใบย่อยติดเป็นคู่ ตรงกันข้าม 3 - 5 คู่ ปลายสุดเป็นใบเดี่ยวแผ่นใบย่อย รูปรี กว้าง 3 - 5.5 เซนติเมตร ยาว 5 - 12 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนมน

ดอก สีขาว รูปดอกถั่ว ออกรวมกันเป็นช่อตามง่ามใบและปลายกิ่ง

ผล เป็นฝักแบน มีเปลือกแข็ง กว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ยาว 4 - 10 เซนติเมตร เมล็ดสีน้ำตาล รูปร่างแบนคล้ายถั่ว เป็นพวงสั้นๆ ยาวประมาณ 1-2 เซนติเมตร ฝักหนึ่งมี 1-2 เมล็ด

เสลาใบใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lagerstroemia loudonii* Teijsm. & Binn.

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ชื่อพื้นเมือง ตะเกรียบ ตะแบกขน อินทรชิต

ไม้ยืนต้น ขนาดกลาง สูงประมาณ 10 - 20 ม. เรือนยอดเป็นพุ่มกลมแน่นทึบ สีเขียวเข้ม กิ่งมักย่อยห้อยลง เปลือกต้นสีเทา-ดำ มีรอยแตก ระแหงเป็นทางตามยาว

ใบ เดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน ขนาด 6-10 × 18 - 24 ซม. ปลายใบแหลมเป็นติ่งยาว โคนใบมน ใบมีขนปุย อ่อนนุ่มสีน้ำตาลทั้งสองด้าน

ดอก ออกเป็นช่อแยกแขนงแน่น รูปทรงกระบอก สีขาวปนม่วง เวลาบานเต็มที่ สีม่วงสด ก้านช่อดอกและกลีบเลี้ยงมีขนนุ่ม สีเหลือง ปกคลุมทั่วไป กลีบดอกมี 6-8 กลีบ กลีบเลี้ยงรูปถ้วย

ผล แห้งแตกกลางพ มี 5-6 พ ผลเกือบกลมผิวแข็ง ยาวประมาณ 1.5-2.5 ซม. เมล็ดมีจำนวนมาก และ

เลี้ยวป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bauhinia saccocalyx* Pierre

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง เลี้ยวดอกขาว

ไม้พุ่มหรือกิ่งเลี้ยว ขนาดเล็ก สูง 4- 8 เมตร

ใบ เดี่ยว รูปไข่กว้าง ตอนปลายแยกเป็น 2 พู กว้าง 5-9 ซม. ยาว 6-10 ซม. เส้นใบ 9-11 เส้น ปลายใบแหลม ผิวใบด้านบนเรียบ ด้านล่าง มีขน บางๆ หูใบขนาดเล็กหลุดร่วงง่าย

ดอก สีขาวหรือแกมชมพูอ่อน ออกเป็นช่อแบบกระจุก มีดอกย่อยหนาแน่นเป็นพวง ยาวได้ถึง 7 ซม. ดอกย่อย บานเต็มที่กว้างประมาณ 1-1.4 ซม. กลีบรองดอกคล้าย กาบหรือแยกออกเป็นสองปาก กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่กลับ ปลายมน ดอกเพศผู้ที่ไม่เป็นหมันมีเกสรผู้ 10 อัน ดอกเพศเมียจะมีเกสรผู้ ที่เป็นหมันคล้าย เส้นด้าย 10 อัน รังไข่มีขน

หมั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cordia cochinchinensis* Pierre

ชื่อวงศ์ BORAGINACEAE

ชื่อพื้นเมือง ตังปี้

ไม้ยืนต้น ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 10-15 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม กิ่งก้านห้อยย้อยลง เปลือกสีเทาเข้มปนดำ แตกกิ่งเป็นร่องถี่ต้นตามยาวลำต้น ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่กลับ กว้าง 6-10 ซม. ยาว 9.5-15.5 ซม. ปลายใบมนหรือแหลมหู่ โคนใบสอบ ขอบใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างใบสาก ใบเกลี้ยง เส้นแขนงใบข้างละ 5-6 เส้น มีขนเล็กน้อย ตามเส้นแขนงใบด้านบนและล่าง ก้านใบยาว 2.5-5 ซม.

ดอก สีขาว มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแบบแยกแขนงตามซอกใบ ตามกิ่งและปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10-25 ซม. กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 4-5 แฉก มีขนสีขาว เกสรเพศผู้ 5 อัน ดอกบานเต็มที่กว้าง 5-6 มม.

ผล ผลสดแบบมีเนื้อเมล็ดเดียว ทรงกลม ขนาด 1.5-2.2 ซม. กลีบเลี้ยงรูปถ้วย

หว่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium cumini* (L.) Skeels

ชื่อวงศ์ MYRTACEAE

ชื่อพื้นเมือง หว่าซี่แพะ

ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงได้ถึง 20 เมตร ไม้ผลัดใบ ทรงพุ่มกลมหรือรูปไข่ กิ่งอ่อนรูปสี่เหลี่ยม เปลือกต้นสีเทาอ่อนหรือสีออกน้ำตาล แตกเป็นร่องลึกตามยาว

ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน

ขนาดกว้าง 3-8 ซม. ยาว 7-16 ซม. ปลายใบมนป้าน ฐานใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ เป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนาและเหนียว ผิวใบเรียบเกลี้ยง เส้นใบข้าง 6-12 คู่ เส้นใบที่ขอบใบ 1 หรือ 2 เส้น เส้นใบปิดขนานขอบด้านข้าง เส้นกลางใบคมจากด้านบน ก้านใบยาว 0.5-1.6 ซม.

ดอก ช่อแบบช่อ

กระจุกแยกแขนง ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกเล็กสีขาวอมเหลือง ช่อดอกยาวได้ถึง 8 ซม. ดอกย่อย 30-40 ดอก ดอกย่อยไม่มีก้านดอก กลีบดอก 4 กลีบ เชื่อมเป็นถุงปิดดอกตูม และหลุดเมื่อดอกบาน กลีบมีต่อมเป็นจุดๆ เกสรตัวผู้จำนวนมาก สีขาว ปลายสีเหลืองอ่อน เกสรตัวผู้วงนอกขนาด 1.5-2.5 มม. ก้านเกสรตัวเมียยาวไม่เกิน 1.5 มม. ชันกลีบเลี้ยง 2.3 มม. เชื่อมติดกับฐานรองดอกรูปกรวย ปลาย 4 แฉก สีเขียวอ่อน

หางนกยูงฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf.

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง ส้มพอหลวง หงอนยูง

ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 12-18 เมตร ลักษณะลำต้นจะเกลี้ยง เปลือกมีสีน้ำตาลอ่อนอมขาวถึงสีน้ำตาลเข้ม โคนต้นเป็นพุ่ม และเมื่อต้นโตเต็มที่มีรากโผล่ขึ้นมาบนดินโดยรอบ

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงเวียนสลับกัน และมีใบย่อยเรียงตรงข้ามกัน โดยขนาดของใบย่อยจะมีขนาดใกล้เคียงกับใบย่อยของมะขาม แผ่นใบเป็นรูปขอบขนาน ปลายกลมโคนเบี้ยว ผิวใบเกลี้ยง

ดอก แบบช่อ ออกดอกตามปลายกิ่งและตามง่ามใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกประกอบด้วยกลีบดอก 5 กลีบ มีเกสรตัวผู้ยาวงอนออกมาเหนือกลีบดอก กลีบดอกประกอบด้วย 2 สี คือสีแดงและสีเหลือง แต่เวลามองอาจจะเห็นเป็นสีแสด ซึ่งดอกใดที่มีสีเหลืองมากกว่า ดอกก็เป็นสีแสดออกเหลือง ๆ แต่ถ้าดอกใดมีสีแดงมากกว่าก็จะออกเป็นสีแสดออกแดง

ผล เป็นฝักแบบแข็ง โค้งเป็นรูปดาบ ยาวประมาณ 30-60 เซนติเมตร และกว้างประมาณ 3-5

หูกวาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Terminalia catappa* L.

ชื่อวงศ์ COMBRETACEAE

ชื่อพื้นเมือง ตาป้ง

ไม้ยืนต้น ผลัดใบขนาดกลาง ที่มีความสูงของต้นประมาณ 10-15 เมตร แตกกิ่งก้านแผ่ออกในแนวราบเป็นชั้น ๆ คล้ายฉัตร ลำต้นเปลาตรง ต้นที่มีอายุมากและมีขนาดใหญ่จะเป็นพุ่มที่โคนต้น เปลือกลำต้นเป็นสีน้ำตาลปนเทาเกือบเรียบ แตกเป็นร่องแบบตื้น ๆ ตามแนวนอนและแนวตั้ง

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเวียนสลับกันเป็นกระจุกหนาแน่นบริเวณปลายกิ่ง ลักษณะของใบเป็นรูปไข่กลับ ปลายใบแหลมเป็นติ่งสั้น ๆ โคนใบมนเว้าหรือสอบแคบเป็นรูปลิ้ม และมีต่อมเล็ก ๆ หนึ่งคู่อยู่ที่โคนใบบริเวณท้องใบ ส่วนขอบใบเรียบเป็นคลื่นหักเล็กน้อย ใบมีขนาดกว้างประมาณ 8-15 เซนติเมตร และยาวประมาณ 12-25 เซนติเมตร หลังใบและท้องใบมีขน เนื้อใบหนา ใบอ่อนเป็นสีเขียวอ่อน เมื่อแก่แล้วจะเปลี่ยนเป็นเขียวเข้ม แล้วจะเปลี่ยนเป็นสีส้มแดงเมื่อใกล้ร่วงหรือผลัดใบ

ดอก เป็นช่อยาวแบบติดดอกสลับ โดยจะออกตามซอกใบ ลักษณะเป็นแท่งยาวประมาณ 8-12 เซนติเมตร มีดอกย่อยเป็นสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน ดอกมีขนาดเล็กและไม่มีการกลีบดอก ดอกเป็นแบบแยกเพศแต่อยู่ในช่อเดียวกัน ดอกเพศผู้จะอยู่บริเวณปลายช่อ ส่วนดอกเพศเมียจะอยู่บริเวณโคนช่อ ไม่มีการกลีบดอก มีแต่กลีบเลี้ยงดอก 5 กลีบ โคนกลีบเชื่อมติดกัน ปลายแยกเป็นแฉกรูปสามเหลี่ยม 5 แฉก มีขนด้านนอก ดอกเกสร

อะราง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Peltophorum dasyrrhachis* (Miq.) Kurz

ชื่อวงศ์ FABACEAE

ชื่อพื้นเมือง นนทรีป่า ร้าง อะล่าง ชำชม จ้าขาม

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ มีความสูงของต้นได้ถึง 30 เมตรเปลือกของลำต้นเป็นสีน้ำตาล เปลือกต้นค่อนข้างเรียบ หรือแตกเป็นสะเก็ดเล็ก ๆ ทั่วไป หรือแตกเป็นร่องตามยาวแบบตื้น ๆ เปลือกด้านในเป็นสีน้ำตาลปนแดง ที่กิ่งและยอดอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดงคลุมอยู่หนาแน่น

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นออกเรียงสลับกัน ช่อใบมีความยาวประมาณ 15-40 เซนติเมตร มีช่อใบแขนงด้านข้างอยู่ตรงข้ามกันประมาณ 5-9 คู่ ในแต่ละช่อจะมีใบย่อยเล็ก ๆ ออกตรงข้ามกัน คล้ายกับใบกระถิน โดยในแต่ละช่อใบจะมีใบย่อยอยู่ประมาณ 6-18 คู่ ซึ่งลักษณะของใบย่อยจะเป็นรูปขอบขนาน มีขนาดกว้างประมาณ 5-10 มิลลิเมตรและยาวประมาณ 10-25 มิลลิเมตร ปลายใบมนเว้าตรงกลาง โคนใบมนเบี้ยว ส่วนขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนเกลี้ยงและเป็นมัน ส่วนท้องใบมีขนสีน้ำตาลอยู่ประปราย

ดอก เป็นช่อแบบห้อยระย้าลงสู่พื้นดิน โดยออกตามซอกใบ ช่อดอกมีความยาวประมาณ 15-30 เซนติเมตร ดอกย่อยเป็นสีเหลือง มีลักษณะตูมเป็นรูปไข่ กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ ส่วนดอกมีกลีบดอก 5 กลีบ ปลายมน โคนเรียว เมื่อดอกบานเต็มที่จะมีขนาดกว้างประมาณ 1.8-2 เซนติเมตร

เอ็กมาหะชัย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Simarouba glauca* DC.

ชื่อวงศ์ SIMAROUBACEAE

ชื่อพื้นเมือง -

ไม้ยืนต้น ขนาดกลางสูง 10- 15 ทรงพุ่มกว้าง 9-10 เมตร เมตรลำต้นตั้งตรงลำต้นและกิ่งสีน้ำตาลเนื้อไม้สี เหลืองนวล

ใบ ใบอ่อนสีแดง ใบแก่สีเขียวผิวใบมัน ใบเรียงแบบสลับ เป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ขอบใบ